

УДК 314.7.044

Л.М. Побоченко, О.І. Котлярова

Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету

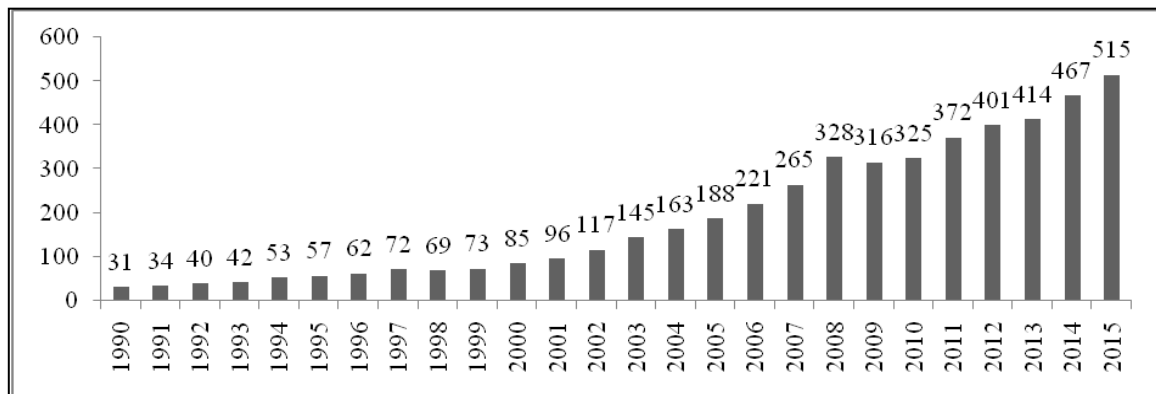
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІГРАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ КРАЇН

Розширення процесу глобалізації економіки призводить до інтенсивного зростання масштабів світових міграційних процесів. Водночас зростають і доходи та міграційні трансферти тих, хто працює за межами батьківщини.

Ключові слова: міграція, глобалізація, інвестиції, реципієнт, трансфер.

Для більшості країн-одержувачів потоки міграційних трансфертів перевищили обсяги офіційної фінансової допомоги та є більш ефективним інструментом для боротьби з бідністю, фактично реалізуючи принцип самопомоги. Варто відзначити, що потенціал масштабних міграційних трансфертів майже не реалізовувався в повній мірі.

Грошові перекази є основним фактором міжнародної трудової міграції, який впливає на економічний розвиток країн, що розвиваються. Упродовж аналізованого періоду з 1990 рік по 2015 рік обсяги міграційного капіталу, що надходили до країн, що розвиваються, інтенсивно збільшувались (рис. 1).

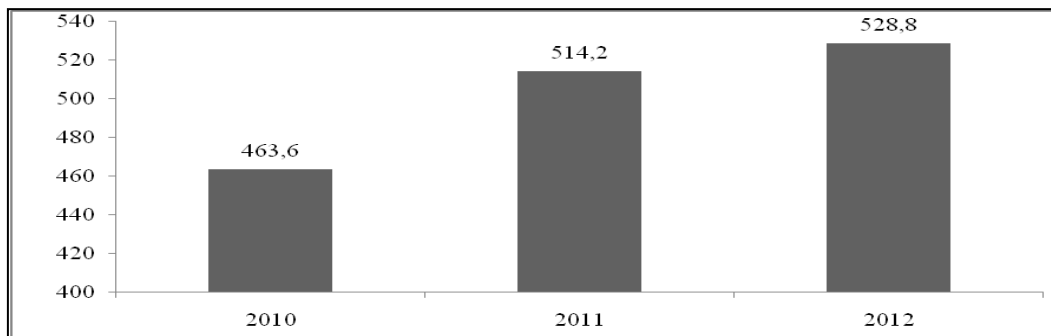

Примітка. Побудовано автором за даними Світового Банку.

Рис. 1. Обсяги надходження міграційного капіталу до країн, що розвиваються, 1990-2015 рр., млрд. дол. США

Виняток становили 2009 і 2010 післякризові роки, під час яких відбулось падіння міграційних трансфертів та відновлення їх рівня у 2011 році (372 млрд. дол. США). У 2012 році країни, що розвиваються, залучили міграційний капітал обсягом 401 млрд. дол. США. Станом

на 2013 рік до країн, що розвиваються, надійшло 467 млрд. дол. США грошових переказів міжнародних мігрантів. У 2015 році згідно припущенням економістів Світового банку міграційні трансферти досягнуть обсягів у 515 млрд. дол. США (див. рис. 1).

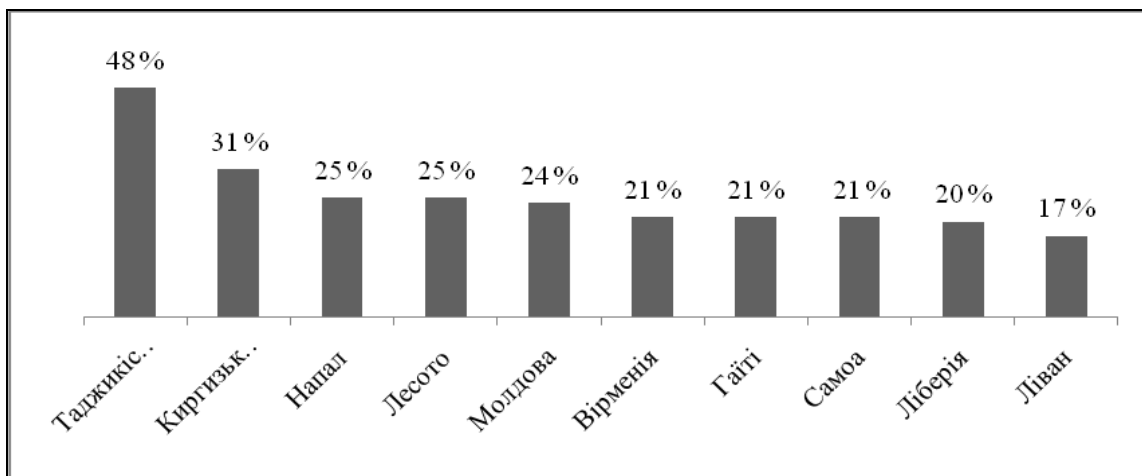
Примітка. Побудовано автором за даними Світового Банку.

Рис. 2. Обсяги світового міграційного капіталу, 2010-2012 рр., млрд. дол. США

Важливим при дослідженні масштабів формування грошових переказів мігрантів є ілюстрація загального обсягу міграційного капіталу, що генерується на глобальному рівні, охоплюючи не лише країни, що розвиваються, надходження переказів до яких складає переважну частину, але й розвинуті країни. (рис. 2) Грошові перекази мігрантів з Мексики склали в 2013 році 22 млрд. дол. США. Нігерія та Єгипет отримали міграційні трансферти в обсязі 21 млрд. дол. США та 20 млрд. дол. США відповідно. Мігранти-вихідці з Бангладеш та Пакистану перевели своїм сім'ям на батьківщині у 2013 році по 15 млрд. дол. США. Родини мігрантів із України станом на 2013 рік отримали 9 млрд. дол. США, що

поставило Україну на десяту сходинку серед країн світу, що стали провідними реципієнтами міграційних трансфертів у 2013 році. Світовий Банк уточнює, що реальний обсяг грошових коштів, які мігранти перераховують, у тому числі й нелегальним способом, виявляється набагато вищим.

Важливою оцінкою масштабів міграційного капіталу є відношення його обсягів до ВВП країн-реципієнтів. У деяких країнах грошові перекази мігрантів є настільки значними, що цілком співставляються з їх ВВП. Станом на 2013 рік трансферти мігрантів до Таджикистану складають 48% від ВВП країни, що є найвищим показником серед усіх країн світу (рис. 3).

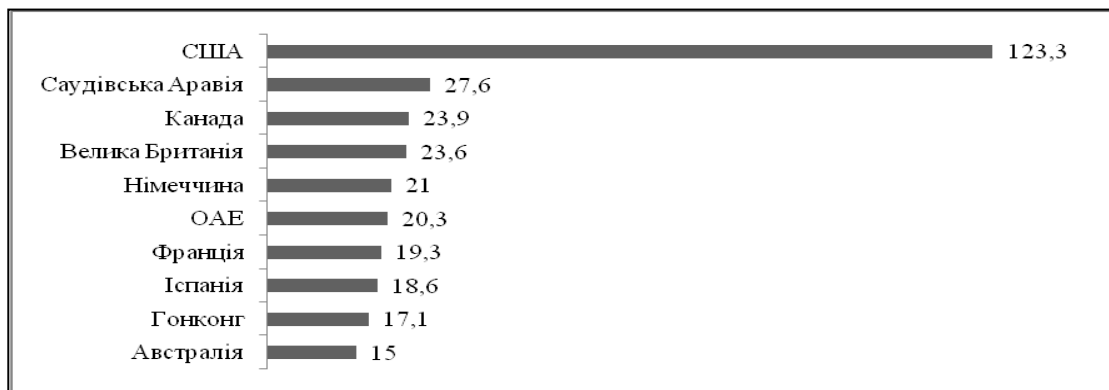

Примітка. Розраховано автором за даними United Nations, Department of Economic and Social Affairs (2013). Trends in International Migrant Stock: The 2013 Revision.

Рис. 3. Провідні країни-реципієнти міграційних трансфертів, 2013 р., % від ВВП

Від мігрантів з Киргизької Республіки у 2013 році на батьківщину надійшов обсяг грошових переказів, що є еквівалентним 31 % ВВП. Відношення обсягів міграційного капіталу Непалу та Лесото до ВВП складає по 25 %. Інші країни СНД Молдова та Вірменія у 2013 році отримали обсяг грошових переказів мігрантів, що дорівнює 24 % та 21 % від ВВП країн відповідно. Ліберія залучила міграційний капітал у розмірі 20 % ВВП у 2013 році. Мігранти Лівану вклали в економіку батьківщини грошові перекази в обсязі 17 % від ВВП країни в 2013 році. Отже, економіка вищеперахованих країн є надзвичайно залежною та чутливою від змін в обсягах надходження міграційного капіталу.

Найбільшими донорами міграційного капіталу експерти Світового Банку називають США, обгрунтовуючи тезу обсягами переказів, які здійснили мігранти, перебуваючи в цій країні (123,3 млрд. дол. США в 2013 році) (рис. 4). Провідними країнами походження міграційних трансфертів у 2013 році є Саудівська Аравія (27,6 млрд. дол. США) та Канада (23,9 млрд. дол. США). Серед країн-донорів грошових переказів мігрантів вирізняються «локомотиви» Європи – Велика Британія (23,6 млрд. дол. США), Німеччина (21 млрд. дол. США) та Франція (19,3 млрд. дол. США).

Примітка. Побудовано автором за даними The World Bank, Bilateral Remittance Matrix, 2013.

Рис. 4. Провідні країни-донори міграційних трансфертів, 2013 р., млн. дол. США

Із заможних ОАЕ мігранти надіслали на батьківщину в 2013 році 20,3 млрд. дол. США грошових переказів. Донорами міграційних трансфертів у 2013 році стали Іспанія з показником 18,6 млрд. дол. США та Гонконг із розміром грошових переказів у 17,1 млрд. дол. США. Мігранти з Австралії в 2013 році направили своїм сім'ям, що залишились у країнах походження, 15 млрд. дол. США. Отже, провідними донорами міграційного капіталу є високорозвинені країни, які приваблюють мігрантів з усіх регіонів світу вищим рівнем заробітної плати та соціальними стандартами.

Резюмуючи вищевикладене, необхідно акцентувати, що економічна природа міграційного капіталу логічно формується та утворюється у площині потоків трудової міграції від країн-донорів трудових мігрантів (з високим попитом на капітал і великою пропозицією робочою сили), до країн-донорів капіталу (з високим попитом на робочу силу і великим потенціалом вивезення капіталу). Особливостями формування міграційного капіталу країн на сучасному етапі виступають невпинне нарощення обсягів надходження міграційних трансфертів, переважно до країн, що розвиваються; позиціонування нових індустріальних країн Азії й Латинської Америки та ряду інших країн у якості

провідних реципієнтів грошових переказів мігрантів; формування міцної залежності між розвитком економік певних країн та надходженнями міграційного капіталу з-за кордону, а також виокремлення провідних країн-донорів міграційних трансфертів у світовому масштабі.

Література

1. Аеліна І.В. Міжнародні економічні відносини [текст]: навч. посіб. / Аеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2013). *International Migration 2013 Wallchart*.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міжнародної організації міграції в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iom.org.ua/ua/about-us/about-iom-ukraine.html>.

Автор: ПОБОЧЕНКО Леся Миколаївні
Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету, м. Київ, к. е. н., доцент.

Автор: КОТЛЯРОВА Олеся Ігорівна
Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету, м. Київ, магістр

FEATURES OF THE CAPITAL FORMATION OF MIGRATION

L.M. Pobochenko, O.I. Kotlyrova

Expansion of economic globalization leads to intense global economies of scale migration. At the same time increasing revenues and transfers and migration of those working outside the country.

Keywords: migration, globalization, investments, recipient, transfer.

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ МИГРАЦИОННОГО КАПИТАЛА СТРАН

Л.М. Побоченко, О.И. Котлярова

Расширение процесса глобализации экономики приводит к интенсивному росту масштабов мировых миграционных процессов. В то же время растут и доходы и миграционные трансферты работающих за пределами родины.

Ключевые слова: миграция, глобализация, инвестиции, реципиент, трансфер.